

Nr 64

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag till
civilförsvaret m. m.; given Stockholms slott den 28
februari 1964.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Rune B. Johansson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framlägges förslag om organisation för statens civilförvarsskolor samt i anslutning härtill slutliga äskanden beträffande avlöningsanslagen till civilförvarsstyrelsen och statens civilförvarsskolor, vilka anslag i årets statsverksproposition upptagits med beräknade belopp.

Statens civilförvarsskolor föreslås även i fortsättningen skola omfatta civilförvarsskolan i Rosersberg och till denna skola anknutna fältskolor. Skolorna skall såsom förut stå under civilförvarsstyrelsens ledning och utgöra en del av denna. Den nuvarande utbildningsbyrån i styrelsen föreslås utgå ur organisationen och dess arbetsuppgifter i huvudsak överföras till organisationen för civilförvarsskolorna.

Civilförvarsstyrelsen förstärkes med en särskild sektion för databehandling.

För budgetåret 1964/65 begäres till Civilförvarsstyrelsen: Avlöningar 4 127 000 kr. och till Statens civilförvarsskolor: Avlöningar 2 933 000 kr.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 februa-
ri 1964.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, HERMANSSON, ASPLING, PALME.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Johansson.

I årets statsverksproposition (bil. 13, p. 57 och 59) har Kungl. Maj:t på min hemställan under elfte huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på att proposition skulle kunna framläggas för riksdagen på grundval av ett av statskontoret avgivet förslag angående ledningen av civilförsvarets utbildnings- och övningsverksamhet samt organisation för statens civilförsvarskolor, å driftbudgeten för budgetåret 1964/65 beräkna till Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar ett förslagsanslag av 4 640 000 kr. och till Statens civilförsvarskolor: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 420 000 kr. Beredningen av statskontorets förslag är numera avslutad.

Jag anhåller nu att i anslutning till redogörelse för statskontorets förslag få upptaga de nämnda anslagsfrågorna till fortsatt behandling.

Förslag till organisation för statens civilförsvarskolor m. m.

Inledning

Statsmakternas ställningstagande till den nya civilförsvarsorganisationen år 1959¹ innebar också att utbildningsverksamheten i civilförsvaret omprövades. Riktlinjer uppdrogs för utbildningens omfattning och innehåll och en organisation tillkom för dess genomförande. Den centrala ledningen av utbildningen skulle ankomma på civilförsvarsstyrelsen, dock att länsstyrelserna skulle administrera den utbildning som lokalt genomfördes i länen. Genom den ny ordningen erhöles en fast och ändamålsenlig ledning av utbildningsverksamheten ej minst i vad avser dess pedagogiska genomförande. Beslut fattades om att inrätta en permanent statlig civilförsvarskola i Rosersberg och till denna anslutna fältavdelningar. Frågan om antalet så-

¹ Prop. 1959: 114; SU 1959: 85; Rskr. 1959: 233.

dana fältavdelningar och deras förläggning ansågs böra bli beroende av den närmare planläggning av utbildningsorganisationen, som måste äga rum.

På grund av dessa principbeslut om utbildningens ledning och organisation har skolorganisationen närmare utformats i samband med den årliga prövningen av anslagsbehoven för civilförsvaret. Utbyggnaden har skett efter hand som förutsättningarna för utbildningens genomförande efter de uppdragna principerna och utbildningsorganisationens behov blivit prövade och klarlagda. Sålunda har civilförvarsskolan i Rosersberg upprustats och varit i bruk för utbildning sedan år 1961 och tre fältskolor iordningställt med utbildnings- och övningsanordningar avsedda för stadigvarande användning. En fjärde fältskola har upprättats för att tills vidare drivas såsom ett provisorium. Utrustningen av skolorna med materiel och erforderliga utbildningsansordningar i form av övningsfält m. m. är ännu inte avslutad.

Genom beslut den 14 september 1962 uppdrog Kungl. Maj:t åt statskontoret att med ledning av erfarenheterna av den hittillsvarande verksamheten vid statens civilförvarsskolor utreda frågan om lämplig organisation för civilförvarsskolan i Rosersberg och fältskolorna. Avsikten var närmast att få prövat ändamålsenligheten av den efter hand utformade organisationen för utbildningen och, mot bakgrunden av de förslag om betydande personalutvidgningar som framlagts av civilförvarsstyrelsen i anslagsäskandena för budgetåret 1963/64, de ytterligare behov för verksamheten som kunde föreligga.

Statskontoret har redovisat sina förslag med skrivelse den 25 oktober 1963. Över förslaget har civilförvarsstyrelsen avgivit utlåtande den 6 december 1963.

Nuvarande organisation

Enligt den nuvarande ordningen svarar civilförvarsstyrelsen helt för utbildningen av befälspersonal i det lokala civilförsvaret och av de regionala enheterna, de s. k. undsättningskårerna. Utbildningen av icke-befälspersonal i det lokala civilförsvaret administreras av länsstyrelserna, men civilförvarsstyrelsen svarar för det pedagogiska innehållet i utbildningen och för att lämpliga instruktörer står till förfogande.

Av de högst sex av Kungl. Maj:t utsedda lekmannarepresentanter, som ingår i civilförvarsstyrelsen, har två anknytning till utbildningsverksamhet. En av dem skall företräda pedagogisk sakkunskap och en besitta erfarenhet av folkbildningsarbete. När utbildningsärendet avgöres i plenum, skall såvitt möjligt båda eller i vart fall en av de två nämnda ledamöterna delta i beslutet.

Frågor om civilförvarsutbildningen handläggs inom civilförvarsstyrelsen av en utbildningsbyrå. Från början var byrån indelad i en utbildnings- och en övningssektion, men f. n. tillämpas inom byrån en organisation, som

innebär att arbetet fördelats på tre arbetsgrupper, nämligen en pedagogisk grupp, en planeringsgrupp och en förvaltningsgrupp. På byrån tjänstgör sexton befattningshavare jämte två för den lokala utbildningsverksamheten avsedda konsulenter.

Den omfattning vari utbildning skall bedrivas bestämmas i första hand av civilförsvarsorganisationens storlek, till vilken riksdagen tagit ställning i principbeslutet år 1959, samt av kursernas längd. Utbildningskravet är vidare fixerat i utbildningsplaner för de olika befattningshavarna. Sådana planer fastställas enligt utbildningskungörelsen för civilförsvaret (SFS 1960: 655) av Kungl. Maj:t efter förslag av civilförsvarsstyrelsen.

Enligt instruktionen för civilförsvarsstyrelsen åligger det styrelsen bl. a. att bedriva civilförvarsutbildning vid statens civilförvarsskola. Civilförvarsskolans arbetsområde har angivits i propositionen 1959: 114. Enligt denna skall skolan bedriva utbildning av både det högre och det lägre civilförvarsbefälet. Skolan bör vidare sörja för utbildningen av instruktörer, vilka skall stå till förfogande för undervisning på det lokala och regionala planet av lägre befäl och manskap. Civilförvarsskolan bör också kunna anordna högre instruktörskurser, avsedda att ge kompetens för undervisning av högre befäl och för den mest kvalificerade civilförvarsundervisningen i övrigt, exempelvis vid skolan för undsättningskårerna. Dessutom bör skolorganisationen kunna påtaga sig utbildningen av verkskyddets befälspersonal. Den sakkunskap i utbildningsfrågor, som skolan företräder, bör vidare kunna tagas i anspråk vid överinseendet över den lokala utbildningen.

Statens civilförvarsskola ledes av civilförvarsstyrelsen. Chefen för utbildningsbyrån i styrelsen är tillika rektor för skolan. En av civilförvarslärarna vid rosersbergsskolan fungerar som ställföreträdande rektor. Skolan består f. n. av sex skolenheter, vid vilka eleverna förlägges i internat. Den centrala permanenta skolan i Rosersberg, befälsskolan, är inrättad för samtidig undervisning av 60 elever, fördelade på två kursavdelningar om vardera 30 elever. Vid skolan för undsättningskårerna, även den förlagd till Rosersberg, finns möjlighet att förlägga 200 elever. Var och en av de fyra fältskolorna har 60 elevplatser. Dessa skolor är f. n. förlagda till Tylösand (Halmstad), Katrineholm, Nyadal (Härnösand) och Djursåtra (Skövde), av vilka den sistnämnda är av provisorisk natur. Varje enhet ledes närmast av en skolchef. I administrativt-kameralt hänseende är skolenheterna vid Rosersberg utrustade med en förvaltningsorganisation, som ombesörjer den löpande förvaltningen enligt föreskrifter utfärdade av civilförvarsstyrelsen. Administrationen av fältskolorna har i stor utsträckning anförtrotts länsstyrelserna i de län, där skolorna är belägna. Kursernas längd varierar från 14 dagar upp till ett par månader vid befälsskolan och är för undsättningskårerna i allmänhet 20 till 25 dagar. Utbildningen vid fältskolorna har i allmänhet en kurslängd av 10 à 14 dagar.

Rosersbergsskolans nuvarande organisation omfattar, förutom de två egentliga skolavdelningarna för utbildning av befälspersonal och undsättningskårer, även en förvaltningsavdelning. Inom denna beredes samtliga ärenden rörande skolans administrativa och kamerala förvaltning. Till förvaltningen hör också kök, sjukstuga, förråd (värdet av materielen uppgående till ca 3 milj. kr.), fastighetsavdelning (för skötsel av byggnader och övningsfält), maskinavdelning samt motorverkstad (för ett sextiotal fordon med arbetsredskap).

Personalen vid Rosersbergsskolan uppgår f. n. till inalles 93 anställda. Härjämte tjänstgör vid skolan ett antal vapenfria värnpliktiga för uppgifter av olika slag. Personalorganisationen vid fältskolorna omfattar tillsammans 32 anställda.

Förslag till organisation

Statskontoret behandlar i sitt förslag frågorna om civilförvarsutbildningens ledning, behovet av skolor och lärare samt organisation och personal i övrigt för skolverksamheten.

Statskontoret anser att organisationen för civilförvarsskolorna är så nära förbunden med själva ledningen av civilförvarsutbildningen över huvud taget, att de båda leden bör prövas samtidigt. Ämbetsverket har därför också tagit upp frågan om *den nuvarande utbildningsbyråns uppgifter och ställning*.

I begreppet ledning av utbildningsverksamheten ingår även planering av verksamheten, dels en översiktlig planläggning som omfattar inriktning, innehåll och omfattning av verksamheten och huvudsakligen utföres inom verksledningen och dels upprättandet av en detaljerad årlig plan som hittills uppgjorts inom utbildningsbyrån. Den del av planeringen som avser att bestämma utbildningsmålen tillhör huvudsakligen organisationsbyråns verksamhetsområde, men även utbildningsbyrån medverkar häri. Utbildningsmålen återspeglas i de av Kungl. Maj:t fastställda kursplanerna för de olika personalgrupperna. Den årliga planen, som innefattar en sammanställning över utbildningsbehoven under perioden, utmynnar i en redovisning av hur behoven lämpligen fördelas på de tillgängliga utbildningsenheterna. Behovsuppgifterna tillhandahålls av organisationsbyrån, varefter med ledning härav utbildningsbyrån utarbetar den årliga planen. Beträffande den kostnadsmässiga sidan av planeringen utföres beräkningarna i stor utsträckning inom den nuvarande utbildningsbyrån, som delger den för budgetarbetet ansvariga administrativa byrån resultatet.

Statskontoret framhåller, att åtskilligt av det planeringsarbete för utbildningen som nu utföres inom styrelsen framdeles kommer att kunna utföras genom databehandling på maskinell väg. Därigenom bedömes utbildnings-

byrån kunna avlastas större delen av arbetet med att uppgöra den årliga planen för utbildningens genomförande. Fördelningen av behoven på olika utbildningsanstalter torde vara möjlig att utföra maskinellt liksom även erforderliga beräkningar av planernas konsekvenser i kostnadshänseende.

Statskontoret föreslår vidare en rationalisering av förvaltningsärendenas handläggning och förordar att antalet instanser, som medverkar häri, minskas. I princip bör viktigare sådana ärenden samt ärenden, vilka har karaktären av mer generella förvaltningsdirektiv, handläggas inom civilförsvarsstyrelsens administrativa byrå. Förvaltningsärenden av annan natur bör handläggas vid rosersbergsskolan för samtliga skolor. Det anses därför lämpligt, att beslutsbefogenheter delegeras till denna skola. Någon förändring av nu gällande ordning i fråga om förvaltningen vid fältskolorna förutsettes inte.

De ifrågavarande förvaltningsärendena skulle alltså i fortsättningen inte förekomma inom utbildningsbyrån.

Statskontoret finner att i stort sett följande skulle kvarstå av den nuvarande utbildningsbyråns arbetsuppgifter, nämligen

- a) upprättande av planer för utbildning och övning (utbildningsplan, kursplan, detaljplan),
- b) medverkan vid fastställande av utbildningsmål,
- c) studium och utformning av metoder för vuxenutbildning (pedagogiska anvisningar),
- d) framtagande och fastställande av kurslitteratur, utbildningsmateriel och utbildningsanordningar (kompendier, läroböcker, planscher, filmer, bildband o. d.),
- e) urval och pedagogisk utbildning av instruktörer och lärare,
- f) handledning och kontroll av utbildning och övning,
- g) medverkan vid upprättande av riktlinjer för rekrytering av personal till civilförsvarets krigsorganisation,
- h) pedagogiska synpunkter på utformningen av civilförsvarsstyrelsens föreskrifter, anvisningar och materielbeskrivningar.

De nu nämnda arbetsuppgifterna fordrar för sin beredning i regel personal med pedagogisk skolning och har inom den nuvarande utbildningsbyrån hänförs till den pedagogiska gruppen. Olika lösningar är tänkbara, när det gäller att infoga denna del av verksamheten i organisationen. Som alternativ nämner statskontoret antingen en inordning i organisationen för rosersbergsskolorna eller en självständig organisationsenhet direkt underställd verksamchefen eller en inordning i organisationsbyrån.

Det sist nämnda alternativet innebär, att direkt samband skulle skapas mellan den fortlöpande planeringen av civilförsvarets uppbyggnad och den utbildning, som skall genomföras. Mot alternativet kan enligt statskontoret anföras, att utbildnings- och övningsverksamheten delas upp mellan två organisationsenheter direkt under verksamchefen nämligen organisationsbyrån och skolorna. Mot alternativet kan även den invändningen göras, att personalen, som avses för nu berörda arbetsuppgifter, inte har direkt kontakt med den praktiska utbildningen. Från pedagogisk synpunkt måste denna kontakt

anses vara av stort värde. Alternativet med en självständig organisationsenhet har den nackdelen, att ärendena kan föras direkt till verkschefen utan att först sällas i ett beslutsled på byråchefsnivå under honom. Ärendena motiverar nämligen inte en självständig byrå. De argument, som nyss anförts mot en inordning i organisationsbyrån kan med samma styrka anföras även här. Statskontoret förordar, att arbetsuppgifterna i fråga inordnas i organisationen för skolorna och anför som motiv härför, att utbildnings- och övningsverksamheten såsom funktion bör sammanhållas under en enhetlig ledning på byråchefsnivå, att verksamheten är särpräglad och i regel kan avgränsas från annan civilförsvsverksamhet och att utbildnings- och övningsverksamheten är den civilförsvvarsaktivitet, som allmänheten huvudsakligen kommer i kontakt med och därför bör ägnas speciell omsorg framförallt av pedagogisk art.

Statskontoret framhåller också, att lokaliseringen av utbildningsbyrån och rosersbergsskolorna till skilda arbetslokaler på ca 3,5 mils avstånd från varandra försvårat kommunikationerna mellan chefen och honom direkt underställda organisationsenheter. Allt för stor del av arbetstiden, för såväl chefen som utbildningsbyråns organisationsenheter, har fått tagas i anspråk för förflyttning mellan de båda tjänsteställena.

Statskontoret föreslår alltså, att civilförsvvarsstyrelsens utbildningsbyrå slopas, att förvaltningsärendena fördelas mellan civilförsvvarsstyrelsens administrativa byrå och statens civilförsvvarsskola samt att tidigare nämnda ärenden av pedagogisk art överflyttas till skolan och lokaliseras till Rosersberg. Behovet av ytterligare kontorslokaler vid rosersbergsskolorna på grund av denna lokalisering torde enligt statskontoret kunna tillgodoses. Någon förändring av utbildningsverksamhetens ledning på styrelse- och verkschefsplan föreslås icke äga rum.

Statskontoret har i samråd med civilförsvvarsstyrelsen beräknat *den årliga utbildningsvolymen och erforderlig skolkapacitet* under tiden för civilförsvarets uppbyggnad fram till 1970 och för tiden därefter. Ämbetsverket har funnit, att såväl befällsskolan som undsättningskårskolan f. n. har en kapacitet, som även på längre sikt motsvarar behovet. Beträffande fältskolorna finner statskontoret, att tre skolor torde vara tillräckligt. Den nu existerande fjärde fältskolan, vilken är provisorisk, föreslås därför skola avvecklas under år 1965. Beträffande beräkningen i denna del anför statskontoret.

Erhållna värden för fältskolorna visar en jämn fördelning av skolbehovet under uppbyggnadsperioden 1963—70 med undantag för läsåret 1963/64, som visar ett något större behov.

En stor del av utbildningsbehovet för nämnda läsår, nämligen 3 136 timmar, bör emellertid kunna genomföras såsom en särskild utbildning vid någon provisorisk skola. Det rör sig om en speciell utbildning av befäl i bevakningstjänst. För denna utbildning behövs inte de särskilda utbildningsanordningar, som finns vid fältskolorna.

Kapaciteten hos de nuvarande 4 fältskolorna är 8 000 undervisningstimmar per år. Det samlade behovet för uppbyggnadstiden är ca 35 000 timmar, om behovet för läsåret 1962/63 och de ovan nämnda 3 136 timmarna för

läsåret 1963/64 frånräknas. Genomsnittsbehovet blir då 5 000 timmar per år, vilket svarar mot knappt tre fältskolor med vardera en kapacitet om 2 000 timmar per år.

Vid de datamässiga beräkningarna har, liksom beträffande befälsskolan, hänsyn emellertid inte tagits till erforderlig utbildning av befäl inom verkskyddet. Några behovssiffror finns inte tillgängliga härför. Enligt uppgift från civilförsvarsstyrelsen omfattar verkskyddsorganisationen bl. a. 2 300 verkskyddsledare och 20 000 gruppchefer, men exakta uppgifter om hur stor del av dessa, som är utbildade saknas f. n. Vidare har utbildning av personalreserv ej inräknats. Ej heller har annan avgång bland personalen än åldersavgång medtagits för den del, som nu finnes inskriven. Annan avgång bland personalen innehåller bortfall på grund av dödsfall, sjukdom, flyttning till annan ort samt vissa andra anledningar. Storleken på denna avgång har av civilförsvarsstyrelsen uppskattats utgöra 4 %. Detta stämmer väl med de värden statens organisationsnämnd vid sina undersökningar av civilförsvaret under 1950-talet erhöll vid bearbetning av avgångsanledningarna under hela år 1954 avseende fyra län. Avgången på grund av flyttning översteg i denna undersökning 1 %. Med den förbättrade teknik att hålla reda på den inskrivna och utbildade personalen, som databehandlingen inom civilförsvarsstyrelsen torde innebära, finns det anledning att antaga, att flyttning icke skall behöva innebära bortfall av utbildad personal. På grund härav torde man kunna räkna med ett skattat tal av 3 %. Detta innebär ca 1 200 timmar för år.

Det synes statskontoret finnas skäl att ifrågasätta, om en mobiliseringsreserv skall utbildas innan organisationen i övrigt helt fyllts med utbildad personal. Skulle så bedömas erforderligt, innebär det ett tillskott med ca 400 timmar för år.

Ett pålägg för de nämnda behoven så att genomsnittsbehovet uppgår till i runt tal 6 500 timmar per år, motsvarande tre fältskolor, torde vara tillräckligt. Den beräknade skolkapaciteten bestående av en befälsskola, en undsättningskårsskola samt tre fältskolor kan sålunda f. n. bedömas vara tillräcklig även efter uppbyggnadstidens utgång. Den nu existerande fjärde fältskolan synes därför kunna avvecklas, vilket föreslås ske under år 1965. När erforderliga behovssiffror beträffande verkskyddsutbildningen blir tillgängliga, synes i första hand böra prövas huruvida behovet kan tillgodoses vid de tre permanenta fältskolorna, eventuellt genom en utvidgning av en eller flera av dessa.

Behovet av lärare vid skolorna har undersökts. Förhållandena vid skolorna har emellertid varit onormala på grund av att verksamheten tyngts av startsvårigheter och problem av uppbyggnadsnatur. Av den anledningen har arbetsstudier bedömts inte kunna ge erforderliga värden för en tillräckligt säker beräkning av relationen mellan undervisningsarbete och förberedelsearbete. Sådana arbetsstudier bör genomföras framdeles. Om något år räknar statskontoret med att skolverksamheten nått sådan stabilitet, att den då kan studeras ytterligare. Jämförelse med de undervisningstider per vecka eller år, som förekommer vid andra undervisningsanstalter av skilda slag har emellertid gjorts. Vid beräkningarna har undervisningsarbetet genomsnittligt för samtliga skolor skattats till inemot 30 timmar för vecka.

Beträffande klassavdelningarnas storlek har normer utarbetats inom civilförsvarsstyrelsen. Dessa normer har redovisats på följande sätt:

Undervisningsform	Lärarytbehov
<i>Befälsskolan, fältskolorna</i>	
Teori	1 lärare per 30 elever
Enskild praktisk utbildning	3 » » » »
Gruppvis » »	2 » » » »
Lägre spel	2 » » » »
Högre spel	3 » » » »
<i>Undsättningskårskolan</i>	
Teori	2 lärare per 30 elever
Enskild praktisk utbildning	4 » » » »
Gruppvis » »	2 » » » »

Efter studier av undervisningens art och jämförliga förhållanden vid andra läroanstalter samt med ledning av de nu redovisade normerna har statskontoret beräknat lärarytbehovet till sex lärare vid befälsskolan (ökning med två), sexton vid undsättningskårskolan (minskning med en) och fyra vid varje fältskola (oförändrat).

Statskontorets förslag innebär, att ansvaret för civilförsvarets utbildnings- och övningsverksamhet under verksledningen knytes till civilförsvarskolan. Skolan skall liksom hittills direkt under verkschefen ledas av en rektor, som även i fortsättningen skall vara ledamot av civilförsvarsstyrelsen. Beträffande *organisationen för skolan* föreslås, att den under rektor skall bestå av en förvaltningssektion, en pedagogisk sektion, en befälsskola, en undsättningskårskola samt tre fältskolor.

Förvaltningssektionen bör med en byrådirektör som chef vara indelad i en administrativ detalj och en detalj för materiel- och fastighetsförvaltning. Den administrativa delen bör ledas av en förste byråsekreterare samt i övrigt bestå av en kamrerare, två assistenter, en kontorist (kassör) och två biträden samt för planeringsarbete en byråsekreterare eller inspektör. Till detaljen bör även expeditionsvakter och personal för telefonväxeln hänföras. För expeditionsvaktgöröml föreslås en förste expeditionsvakt, två expeditionsvakter samt ett kontorsbud. För telefonväxeln erfordras ett biträde samt visst belopp till arvoden för att möjliggöra att växeln hålles öppen även efter ordinarie arbetstids slut.

Statskontoret föreslår vidare, att sjukstugan samt internatrörelsen — förläggningar, sällskapslokaler, matsalar och kök — lägges under chefen för den administrativa detaljen. Personalen vid sjukstugan föreslås omfatta en arvodesanställd läkare med deltidstjänstgöring, en översköterska och ett sjukvårdsbiträde. För ansvaret för mathållningen vid skolan och tillsyn av matsalar, förläggningar och sällskapsrum föreslås en föreståndare. På grund

av att det finns två utspisningslokaler vid skolorna erfordras dessutom en köksföreståndare samt en husmor. Kökspersonalen beräknas till fyra kokerskor och tio ekonomibiträden. Personalen har beräknats för den portionsstyrka, som angivits för nuvarande organisation. Rosersbergsskolorna belastas emellertid i icke ringa utsträckning av tillfälliga gäster. Det kan vara hemvärn, andra frivilligorganisationer, personal, som utbildas eller övas av Stockholms civilförsvarsmyndigheter, militära förband, studiebesök m. m. Denna belastning är så ojämn, att det icke är lämpligt att beräkna heltidsanställd personal härför. Behoven bör i stället tillgodoses genom tillfälligt anställd personal eller genom övertidstjänstgöring. Medel bör därför finnas tillgängliga för sådana ändamål. Då gästerna har att erlagga ersättning efter taxa för de tjänster, som de beställer, bör utgifter för nämnda ändamål täckas av motsvarande inkomster.

Till detaljen för materiel- och fastighetsförvaltning sammanföres arbetsuppgifter, som rör fastighetsförvaltning, förrådshållning och verkstadsdrift. Hit bör också hänföras liknande ärenden beträffande fältskolorna och utbildnings- och övningsverksamheten i länen. På grund av den mängd byggnader och anläggningar av olika slag, som finns framför allt vid rosersbergsskolorna, men även vid fältskolorna, fordras det en byggnadstekniskt utbildad chef för detaljen. Härför föreslås en intendent. Dessutom fordras till hjälp med förekommande kontorsgöromål ett biträde. Verksamheten föreslås uppdelad på en arbetsgrupp för förrådshållning och en för fastighetsförvaltning. Till den förra gruppen hänföres förrådshållning, motorverkstad och garagerörelse. Gruppen bör ledas av en förrådsförvaltare och i övrigt bestå av en förrådsförman, två förrådsmän samt två kollektivavtalsanställda förrådsarbetare jämte visst antal tilldelade vapenfria värnpliktiga. Vid motorverkstaden erfordras en verkmästare och två kollektivavtalsanställda reparatörer. Verkstaden förutsättes utföra i huvudsak endast smärre tillsynsarbeten. Verkmästaren avses skola medverka i utbildningen vid undsättningskårskolan. För garagerörelsen, i vilken samtliga fordon, ca 60, vid rosersbergsskolorna bör ingå, fordras en garageförman samt två bilförare. Arbetsgruppen för fastighetsförvaltningen har arbetsuppgifter av två slag, nämligen visst underhåll av fastigheten Rosersberg med byggnader och parkanläggningar samt skötsel och service beträffande övningsfält och ruingata.

Förhandlingar pågår mellan berörda parter — slottsförvaltningen, byggnadsstyrelsen och civilförsvarsstyrelsen — vad gäller rosersbergsområdets förvaltning. Man har preliminärt enats om att låta civilförsvarsstyrelsen övertaga huvudansvaret för den löpande fastighetsvården samt att parterna tillskjuter antingen medel eller arbetskraft för den del av verksamheten, som eljest skulle ankomma på dem. Beträffande rutinerna för arbetet på övningsfältet föreslås vissa förändringar i rationaliseringsssyfte. Arbetsgruppen för fastighetsförvaltningen bör ledas av en verkmästare med biträde av en förste maskinist, en trädgårdsmästare och en förman för direkt arbetsledning vid

de fasta maskinanläggningarna respektive parkanläggningarna m. m. samt övningsfältet. För maskinanläggningarna fordras två reparatörer samt två värmeskötare. Arbetsstyrkan i övrigt bör bestå av en förrådsman och en bilförare samt tre hantverkare, en förrådsarbetare och två diversearbetare med anställning mot kollektivavtal. Dessutom bör ett antal tilldelade vapenfria värnpliktiga stå till förfogande.

Sammantaget skulle personalen på förvaltningssektionen omfatta 72 anställda.

Den pedagogiska sektionen har ansvaret för att den utbildning, som civilförsvaret med stöd av civilförsvarsplikt genomför, är pedagogiskt riktig. Vuxenpedagogiska metoder skall fortlöpande studeras, utformas och omsättas i utbildnings- och kursplaner för de olika kategorierna civilförsvarspliktiga. Civilförsvarslärare och instruktörer skall utbildas och sedan kontinuerligt handledas i sin verksamhet. Utbildningskontroll skall ske. Förutom chefen, som bör besitta goda kunskaper och erfarenhet inom det pedagogiskt-psykologiska facket, bör det finnas ytterligare två konsulenter med motsvarande kunskaper. Till hjälp vid utarbetandet av anvisningar och kursplaner samt vid framtagandet av olika hjälpmedel vid utbildningen erfordras två assistenter. Dessutom skall civilförsvarslärarna vid samtliga skolor utnyttjas för arbetsuppgifter inom sektionen, främst författande av kompendier, läroböcker m. m. För skriv- och kontorsgöromål föreslås två biträden.

Den pedagogiska sektionen omfattar tillsammans 7 anställda.

Befälsskolan bör förestås av en särskild chef, som tillika skall fungera som ställföreträdande rektor och svara för erforderlig samordning i fråga om dispositionen av utbildningsanordningar och lärare vid de båda till Rosersberg förlagda skolorna samt schemaläggning och erforderlig detaljplanläggning av kurserna vid befälsskolan. Liksom hittills bör det finnas ett mindre skolkansli bestående av två biträden.

Till chef för *undsättningskårs skolan* föreslås en av lärarna. Ytterligare erfordras 16 lärare och ett biträde.

Antalet anställda vid de båda skolavdelningarna uppgår enligt förslaget till 27.

Någon förändring av *fältskolornas organisation* föreslås inte i annan mån än att förråds- och fältorganisationen vid skolorna förstärkes för att underlätta utbildningen och för att avlasta lärarpersonalen arbetet med den s. k. dukningen på övningsfälten. För att leda och ansvara för verksamheten vid ruingata och övningsfält behövs vid varje skola en verkmästare med byggnadspraktik. Vid varje skola bör vidare finnas en förrådsarbetare och — minst under den tid av året, då utbildning pågår vid skolan — en hantverkare, anställda på kollektivavtal. I övrigt erfordras vid varje fältskola en chef och fyra lärare samt biträde. Tillsammans skulle antalet anställda vid de tre fältskolorna bli 27.

Totalt beräknas personalbehovet för civilförsvvarsskolorna enligt det föregående till 134 anställda.

Härjämte föreslås, att årligen ett femtiotal *vapenfria värnpliktiga*, som har att fullgöra första tjänstgöring om 405 dagar, tilldelas civilförsvaret för utbildning och tjänstgöring vid civilförsvvarsskolorna, varav ca 30 vid rosersbergsskolan och 20 vid fältskolorna. Förslag framlägges om att inom skolorganisationen få till stånd en ändamålsenlig utbildning av ifrågavarande vapenfria värnpliktiga.

Antalet anställda i den nuvarande organisationen uppgår till 144. Lönekostnaderna för den föreslagna organisationen uppskattas kunna minskas med ca 200 000 kr. för år. Därvid har emellertid hänsyn icke tagits till att en fjärde fältskola skall vara i drift under år 1965. Lönekostnaderna för denna uppgår f. n. till ca 185 000 kr. för år.

Yttrande

Civilförsvvarsstyrelsen kan inte i alla avseenden godtaga den föreslagna organisationen för civilförsvvarsutbildningens ledning. Styrelsen erinrar om att de funktioner, som enligt förslaget åläggas statens civilförsvvarsskolor, utgöres av planläggning av utbildningsverksamheten, utarbetande av pedagogiska riktlinjer, utbildningens genomförande samt förvaltning av skolorna. Förslaget innebär enligt styrelsen en genomgripande förändring av dess nuvarande organisation. Det behandlar emellertid endast en del av verksamheten, medan övriga delar av styrelsen tas upp först i ett senare utredningsskede. En slutlig lösning i enlighet med förslaget skulle enligt styrelsens mening innebära en från administrativ synpunkt otillfredsställande ordning, som allvarligt försvårar möjligheterna att bygga upp civilförsvaret på ett rationellt sätt.

Själva fullgörandet av utbildningsverksamheten och den i samband härmed erforderliga förvaltningsverksamheten finner styrelsen, såsom statskontoret föreslagit, kunna sammanföras och behandlas för sig. Styrelsen godtager alltså, att dessa funktioner fullgöres vid statens civilförsvvarsskolor. Den pedagogiska verksamheten har enligt styrelsen ett starkt samband med den centrala planeringsverksamheten men naturligtvis också samband med den utbildningsverksamhet, som bedrivs vid skolorna. Även om den pedagogiska verksamheten sålunda i första hand borde lokaliseras till den sammanhållna styrelsen, kan styrelsen också godtaga en lokalisering till skolorna.

Beträffande planläggningen av utbildningen framhåller styrelsen sambandet mellan denna verksamhet och styrelsens planläggande uppgifter i övrigt. Detta samband avser icke endast den långsiktiga grundplanering för uppbyggnaden av civilförsvaret, som handlägges av styrelsens centralplanering, utan gäller även utbildningsplaneringen i övrigt. Härmed avses främst

uppgörandet av långsiktiga planer och dessas anpassande till växlande förhållanden. Även vissa andra funktioner, som i dag fullgöres av utbildningsbyrån, anses ha ett starkt samband med styrelsens verksamhet i övrigt. De här avsedda funktionerna omfattar

1. planläggning av utbildningsverksamheten i fråga om såväl civilförsvarspersonal som personal i civilförsvarets administration,
2. planläggning av övningar inom civilförsvaret och av styrelsens deltagande i totalförsvarets stabstjänstövningar,
3. planläggning av allmänhetens utbildning i självskydd,
4. medverkan i försök rörande civilförsvarsenheternas organisation, ledning och taktiska uppträdande samt
5. medverkan i uppgörandet av planer för utbildning i civilförsvaret vid statens polis- och brandskolor, militära skolor och allmänna skolor (grundskolan).

Enligt styrelsen bör frågan om planeringsarbetets utförande prövas i samband med ett senare ställningstagande till styrelsens organisation i övrigt. Ställningen inom organisationen för den personal, som avses för planering av utbildningen, bör därför betraktas som provisorisk tills vidare. Under en övergångstid bör det få ankomma på styrelsen att närmare bestämma om den planläggande personalens placering.

I denna fråga har *skiljaktig mening* anförts av två av styrelsens ledamöter, riksdagsmannen Blidfors samt rektor och chefen för utbildningsbyrån Järning, vilka i likhet med statskontoret anser det mest ändamålsenliga vara att förlägga den översiktliga planläggningsverksamheten till civilförsvarskolan. Rektor kommer då att ha större förutsättningar att lösa planläggningsuppgifterna genom att temporärt anlita personal ur skolans administrativa sektion. En dylik lokalisering kommer enligt deras mening inte att på något sätt utesluta samverkan och samråd med styrelsens övriga enheter. Frågan om planeringsverksamhetens lokalisering bör enligt deras mening prövas redan nu.

Statskontorets beräkningar av utbildningsbehovet och antalet erforderliga fältskolor, innebärande en minskning från fyra till tre, kan styrelsen inte godtaga. Enligt styrelsens mening är de behovsdata, som statskontoret räknat med, inte tillräckliga. Betydande behov har inte medtagits. Styrelsen anför härom följande.

Styrelsen har i anslutning till statsmakternas direktiv ansett att civilförsvarets nya organisation (organisation 60) skulle bygga på personal, som fått utbildning enligt den nya utbildningsgiven. När organisationen 1970 är färdigbyggd, skulle alltså all utbildad personal ha medelats modern utbildning. För att under övergångstiden kunna uppehålla någon beredskap har styrelsen krigsplacerat viss personal med äldre utbildning i organisation 60. Avsikten har emellertid varit att successivt nyutbilda denna personal eller ersätta den med modernt utbildad personal. Sålunda med äldre utbildning krigsplacerad personal kommer 1970 att uppgå till 5—8 000 personer. Behovet av nyutbildning utgör ca 1 500 klassstimmar. Någon reducering kan vara möjlig men låter sig ej bestämmas utan särskild utredning.

I organisation 60 ingår en mobiliseringsreserv om ca 4 000 personer. Statskontoret har endast i begränsad utsträckning räknat med utbildning av reserven. För detta ändamål har statskontoret avsett 400 klasstimmar. Det verkliga behovet är ca 1 000 dylika timmar. Skillnaden blir alltså (1 000—400) 600 klasstimmar.

Statskontoret har vidare beräknat avgångsprocenten på grund av dödsfall, sjukdom, flyttning m. m. till tre samt beräknat behovet av utbildning för ersättningspersonal i anledning av avgång till 1 200 klasstimmar. Civilförsvarsstyrelsen beräknar för sin del på grundval av data från centrala värnpliktsbyrån och statistiska centralbyrån avgångsprocenten till fyra. Enligt styrelsens beräkningar blir antalet klasstimmar vid en avgångsprocent av tre ca 1 600 och vid en avgångsprocent av fyra ca 2 200. Skillnaden mellan styrelsens och statskontorets beräkningar uppgår alltså till (2 200—1 200) 1 000 klasstimmar.

Statsmakterna har medgivit, att 25 procent av den lokala utbildningen må bedrivas som dagutbildning. I betydande omfattning kräver detta internutbildning. Sådan utbildning omfattar redan enligt utbildningsplanen för budgetåret 1963/64 i de 14 län, som ur geografisk synpunkt kan sända elever till befintliga fältskolor, ca 2 000 klasstimmar. I fråga om detta utbildningsbehov kan ej bestämt krävas att det skall tillgodoses vid permanenta fältskolor. Men det kan antas att denna utbildningsverksamhet åtminstone delvis bäst fullgörs med anlåtande av fältskolorna.

Slutligen har statskontoret ej räknat med behovet av utbildning av ledare och gruppefer i verkskyddet. Antalet sådant befäl, som behöver särskild befälsutbildning, uppgår till ca 10 000 personer. Endast en ringa del av dessa har fått modern utbildning. Antalet klasstimmar för deras utbildning beräknas till 2 500.

Det synes alltså styrelsen klart, att ett betydligt större utbildningsbehov föreligger än vad statskontoret förutsatt vid sina beräkningar. Det kan enligt styrelsens uppfattning ej råda någon tvekan om att minst det antal fältskolor, varom riksdagen redan fattat beslut, d. v. s. fyra skolor, behövs. Det är angeläget att planeringen för den fjärde fältskolan inte avbrytes utan får fortsätta och föras till ett positivt slut.

Statskontorets förslag till organisation och personalbehov finner styrelsen i huvudsak väl avvägt. På några punkter anses dock en förstärkning böra komma till stånd. Oberoende av om planläggningsuppgifterna läggs under statens civilförsvarsskolor eller inordnas som en särskild enhet i den sammanhållna civilförsvarsstyrelsen, så måste en kvalificerad kraft avsättas för att sammanhålla och leda arbetet med denna ärendegrupp. Den närmaste ledningen bör ankomma på en byrådirektör. I statskontorets förslag har nuvarande tre byrådirektörer reducerats till två. Styrelsens förslag i denna del innebär alltså, att status quo bibehålles. Styrelsen finner det även erforderligt, att resurserna i fråga om skrivbiträden och liknande kontorspersonal ökas något. Det kan lämpligen ske genom att posten för vikariatsersättningar och tillfällig arbetskraft beräknas för extra anställning av dylik personal. Slutligen synes det styrelsen tveksamt om den personal, som avsetts för pedagogisk ledning och kontroll av den lokala utbildningen, är till-

räcklig. Ytterligare erfarenheter från denna verksamhet, som ännu ej fått full omfattning, bör samlas innan slutlig ställning tas till ifrågavarande personalbehov.

Departementschefen

Ställningstagandena till den nya civilförsvarsorganisationen vid 1959 års riksdag (prop. 1959: 114) innebar en omprövning från grunden av utbildningsverksamheten inom civilförsvaret. Såväl organisationen för utbildningens bedrivande som metoderna för undervisningen kom vid detta tillfälle under bedömande. Mot bakgrunden av de svagheter, som kunnat iakttagas i den dittillsvarande civilförsvarsutbildningen, betonades i propositionen betydelsen av att utbildningsverksamheten fick en fast ledning och organisation och att pedagogisk sakkunskap fick göra sig gällande vid undervisningsmetodernas utformning. Också i andra avseenden prövades förutsättningarna för en ändamålsenligt ordnad civilförsvarsutbildning. Sålunda drogs riktlinjerna upp för den omfattning, i vilken utbildning i fortsättningen skulle bedrivas, såväl i vad avser grupper av civilförsvarspliktiga som borde få utbildning som längden av utbildningstiderna för de olika grupperna. Bland annat fastslogs, att utbildningen för varje slag av befattning inte fick göras längre än vad uppgiften för vederbörande oundgängligen krävde. Kännetecknande för tillämpningen av civilförsvarsplikten är f. n. att utbildningstiderna allt efter behovet varierar avsevärt för olika grupper av befäl och manskap.

Beträffande ledningen av utbildningsverksamheten lades på civilförsvarsstyrelsen uppgifter, som i den tidigare organisationen närmast ankommit på de lokala organen. Härigenom ernåddes att riktlinjerna för utbildningens innehåll och pedagogiska uppläggning blev mera enhetliga än tidigare. Vissa administrativa uppgifter skulle ankomma på länsstyrelserna, som alltså nu svarar för bl. a. uttagning av personal till kurserna samt, i vad rör den lokala utbildningsverksamheten avseende huvudsakligen icke-befälspersonal, tillhandahållandet av lokaler och lärarkrafter, utbildningsmateriel m. m.

Organisationen för utbildningen bestämmes vidare av den uppdelning av verksamheten som följer av att befälet, med hänsyn till utbildningens längd och art, i princip utbildas vid centralt ledda skolor, medan manskapets utbildning sker lokalt i civilförsvarsområdena, mestadels såsom kvällskurser. En del av den lokala manskapsutbildningen sker dock även den i form av heldagsutbildning och, beroende av geografiska förhållanden, i viss omfattning som internatkurser. En fråga, som jag har anledning återkomma till i det följande, gäller om denna sistnämnda kursverksamhet, som genomförs i form av koncentrerad heltidsundervisning, till någon del lämpligen kan samordnas med de centrala skolornas verksamhet.

Skolororganisationen består f. n. av den centrala civilförsvars-skolan i Ro-

sersberg, där det högre befälet utbildas och dit också skolan för undsättningskårens förlagts, samt fyra fältskolor, av vilka tre är av mera permanent slag (Katrineholm, Tylösand samt Nyadal i Västernorrlands län) och en fjärde ännu är provisoriskt anordnad (Djursätra i trakten av Skövde). Vid dessa skolor är fast lärarpersonal anställd, medan den lokalt anordnade utbildningen uppehålls med av civilförsvaret utbildade, timavlönade instruktörer.

De här återgivna grunderna för civilförvarsutbildningens bedrivande bör i allt väsentligt vara tillämpliga även i fortsättningen. Några ingrepp i de uppdragna riktlinjerna för ansvaret för utbildningen eller principerna för dess genomförande finns inte anledning att nu föreslå.

Den nya utbildningsorganisationen har under den tid den verkat visat sig vara i allt väsentligt ändamålsenlig. Över huvud taget torde det, av den hittillsvarande verksamheten att döma, med fog kunna hävdas, att civilförsvaret lyckats väl i ansträngningarna att bygga upp en utbildningsverksamhet som både fyller sin uppgift och omfattas med intresse av de utbildade.

Som jag anförde i 1963 års statsverksproposition vid behandlingen av avlöningsanslaget till statens civilförvarsskolor för budgetåret 1963/64 har emellertid verksamhetens resurser varit hårt ansträngda. Vissa tillfälliga förstärkningar av organisationen har därför genomförts under innevarande budgetår. För att med ledning av erfarenheterna ytterligare få prövat organisationens ändamålsenlighet och behov ävensom möjligheterna till rationalisering av verksamheten uppdrogs åt statskontoret att överse organisationen i dess helhet för såväl Rosersbergsskolan som fältskolorna. Resultatet av denna organisationsundersökning, som numera slutförts, synes mig i allt väsentligt vara ägnat att läggas till grund för en mera fast organisation för skolorna och till dem hörande verksamhet.

Statskontoret har i sin undersökning till en början tagit upp frågan om den nuvarande utbildningsbyråns uppgifter och ställning i förhållande till utbildningsverksamheten i dess helhet. Undersökningen utmynnar på denna punkt i förslag om att de ärenden, som f. n. handlägges av utbildningsbyrån, i allt väsentligt bör överföras till den organisationsenhet, som bildas för själva skolverksamheten. Detta gäller såväl förvaltnings- och planeringsuppgifter som den verksamhet av pedagogisk art, som f. n. bedrivs inom styrelsen. Vid civilförvarsskolan i Rosersberg skulle sålunda finnas resurser, förutom för den egentliga undervisningen, också för handläggningen av sådana förvaltningsärenden av löpande natur för samtliga skolor som inte är av den lokala natur att de bör ankomma på varje skola för sig. Likaså skulle den verksamhet, som nu ankommer på den pedagogiska gruppen inom utbildningsbyrån, förläggas dit. Beträffande planeringsuppgifter som berör utbildningsverksamheten vill statskontoret skilja mellan å ena sidan sådan planering, som har direkt med utbildningens bedrivande att göra, såsom upprättandet av utbildnings-, kurs- och detaljplaner och den periodiska planeringen av hur utbildningsbehoven lämpligen fördelas på den tillgängliga

utbildningskapaciteten inom organisationen, samt å andra sidan planeringsuppgifter som naturligen hänför sig till andra delar av civilförsvarsstyrelsens organisation. Till den senare gruppen hör den mera långsiktiga planeringen av civilförvarsutbildningens inriktning och innehåll anpassad till de mål i övrigt, som man uppställer för civilförsvarets verksamhet och utveckling, och genomförandet av s. k. befattningsanalyser av utbildningsmålen för olika slag av befattningar. I dessa senare fall har såväl det centrala planeringsorganet i civilförsvarsstyrelsen som organisationsbyrån ett påtagligt ansvar för planeringsverksamheten och för att erforderlig samverkan kommer till stånd.

Den omorganisation som statskontoret föreslår innebär, att den nuvarande utbildningsbyrån skulle kunna utgå ur organisationen. Förslaget har tvivelsutan den stora fördelen att utbildningsverksamheten och de frågor, som har omedelbart samband med denna, sammanföres till en och samma organisationsenhet under ledning av rektor för civilförvarsskolorna. Civilförsvarsstyrelsen har i sitt yttrande anfört vissa betänkligheter mot förslaget närmast av innebörd, att planeringsuppgifternas karaktär är sådan, att de bör hållas samman inom den samlade styrelsens ram och lokaliseras i anslutning till denna. Därmed skulle enligt styrelsens uppfattning vinnas, att den egentliga utbildningsorganisationen ostört finge ägna sig åt undervisningen och ledningen av denna och att den erforderliga planeringen av utbildningen kunde fullgöras i nära samband med styrelsens planläggande uppgifter i övrigt.

I den här aktualiserade frågan kan givetvis olika principiella lösningar av utbildningsverksamhetens organisation vara tänkbara. När den nya civilförvarsorganisationen tillkom genom 1959 års beslut lades ansvaret för utbildningen liksom för övningsverksamheten på civilförsvarsstyrelsen och inom denna på en utbildningsbyrå. Samordnat härmed fick statens civilförvarsskolor ställningen såsom en del av styrelsen, vilket bl. a. kom till uttryck däri, att chefen för utbildningsbyrån samtidigt blev rektor för civilförvarsskolorna. Denna lösning av frågan ansågs för det speciella verksamhetsområde det här gäller böra ha företräde framför en organisationsform som innebure, att skolorna hade en från civilförsvarsstyrelsen mera fristående ställning. Vad statskontoret nu föreslagit beträffande civilförvarsskolornas ställning innebär inte någon ändring i detta hänseende. Skolorna anses alltjämt böra utgöra en del av civilförsvarsstyrelsen och såsom tidigare direkt ledas av styrelsen. Ändringsförslaget innebär däremot, att det organ i styrelsen, som nu finns för beredning och handläggning av utbildningsfrågor, nämligen utbildningsbyrån, skulle utgå ur organisationen och dess funktioner i stället läggas inom skolororganisationens ram. Civilförsvarsstyrelsen har i sitt utlåtande över detta förslag förklarat sig kunna godtaga huvudtanken i det samma, men dess uppfattning skiljer sig delvis från statskontorets beträffande omfattningen av de funktioner, som bör lokaliseras till skolorna och

organisationen för dessa. Beträffande den verksamhet, som nu bedrivs av den pedagogiska gruppen föreligger hos styrelsen tveksamhet, ehuru förslaget i denna del ändock godtages. Däremot anser majoriteten av styrelsen, att med utbildningsverksamheten är förenade uppgifter av planeringskaraktär, vilka snarare hör hemma inom byråorganisationen i styrelsen än inom skolorganisationen. Uppgifterna i fråga avser huvudsakligen utformningen av utbildningsmål och utbildningsplaner, upprättandet av årliga planer för utbildnings- och övningsverksamhetens genomförande vid skolorna och lokalt i länen samt för undsättningskårernas utbildning m. m. ävensom planläggning av allmänhetens deltagande i självskydd, av försöksverksamhet och av den medverkan som från civilt försvaret bör lämnas beträffande civilförsvarsundervisning i de allmänna skolorna, vid polis- och brandskolor och i den militära utbildningen m. m. Styrelsen uttalar sig för att en stor del av dessa planeringsuppgifter, i avvaktan på den organisationsundersökning som inom kort avses komma till stånd för styrelsen i dess helhet, tills vidare bör få kvarligga inom styrelsens byråorganisation.

För egen del vill jag framhålla, att det här berörda spørsmålet främst bör bedömas ur den rent praktiska synvinkeln var de aktuella typerna av ärenden lämpligast handläggs med hänsyn till önskemålen att utan omgång kunna förverkliga utbildningsmålen i den löpande undervisningen och samtidigt uppnå en så enkel administration av utbildningsfrågorna som möjligt. Från denna utgångspunkt finner jag övervägande skäl tala för att i möjligaste mån organisatoriskt sammanhålla utbildningsfunktionerna. Det synes mig under sådana förhållanden riktigt, att en koncentration av verksamheten sker inom skolorganisationens ram. Dit bör också hänföras frågor, som har samband med utbildningsverksamhetens planering, i den mån de inte rent arbetsmässigt utföres bättre i anslutning till byråernas verksamhet. Vissa planeringsuppgifter rörande utbildningsverksamheten, såsom bestämning av dennas inriktning och mål, behovsberäkningar i anslutning till beräkningar i övrigt för den löpande produktionen av enheter m. m., torde sålunda alldeles klart vara att hänföra till funktioner, som normalt utövas företrädesvis inom både organisationsbyrån och styrelsens centralplanerande organ. Enligt min mening är det härvidlag närmast en fråga om att i instruktion och arbetsordning lämna de erforderliga föreskrifterna för verksamheten. Bl. a. synes det naturligt att i sådant sammanhang besluta om en omfattande delegering av befogenheterna i löpande ärenden av olika slag till rektor för skolorna. Principiellt betydelsefulla avgöranden för utbildnings- och övningsverksamheten bör dock såsom hittills givetvis vara förbehållna styrelsen som sådan. Jag utgår vidare från att alla förefintliga möjligheter till rationalisering av verksamheten tillvaratages och att enhetliga tillämpningsrutiner utformas för bokföring, personaladministration och redovisning m. m., varvid inom verket nu förberedda ADB-metoder utnyttjas för såväl skolverksamheten som styrelsens verksamhet i övrigt. Betydelsefullt

är att utbildningsorganisationen och de övriga delarna av styrelsen ses som en enhet i olika sammanhang, inte endast i nu nämnda hänseenden utan över huvud taget i frågor som för sin lösning är beroende av en nära samverkan i funktionerna. Från de här redovisade synpunkterna vill jag alltså förorda, att utformningen av civilförvarsskolornas organisation i allt väsentligt grundas på det förslag, som statskontoret framlagt.

Även beträffande beräkningarna av personalbehovet för civilförvarsskolorna vill jag förorda, att statskontorets förslag i huvudsak följes. Jag finner dock på grund av de skäl civilförvarsstyrelsen anfört och av vad jag ytterligare inhämtat under ärendets beredning motiverat, att organisationen något förstärkes för de uppgifter, som den skall handha för utbildningens planering. Enligt förslaget ingår i förvaltningssektionens administrativa detalj en byråinspektör med huvudsaklig uppgift att svara för planeringsfrågor. Detta innebär i jämförelse med nuvarande organisation för motsvarande uppgifter en minskning med två kvalificerade befattningshavare. I likhet med statskontoret vill jag framhålla betydelsen av att pågående rationaliseringar inom administrationen av civilförvaret med hjälp av automatisk databehandling utnyttjas i personalbesparande syfte. Beträffande här berörda planeringsverksamhet synes det emellertid icke tillrådligt att genom föreslagen personalminskning föregripa väntade rationaliseringsvinster, vilka ännu inte avsatt praktiska resultat. Jag tillmäter härvid planeringsfunktionens rätta utövande, inte minst från ekonomisk synpunkt, utomordentlig betydelse för utbildnings- och övningsverksamheten i dess helhet. Jag förordar därför, att ytterligare en befattning övergångsvis tillföres skolornas organisation för de nämnda uppgifterna.

Jag biträder även statskontorets förslag om att ett begränsat antal vapenfria värnpliktiga, som har att fullgöra första tjänstgöringen, årligen tilldelas civilförvaret för utbildning och tjänstgöring vid civilförvarsskolorna.

I enlighet med det anförda förordar jag, att civilförvarsstyrelsens utbildningsbyrå utgår ur organisationen och att vid statens civilförvarsskolor organiseras en förvaltningssektion, en pedagogisk sektion, en befälsskola, en undsättningskårskola samt fältskolor.

Beträffande antalet fältskolor har statskontoret räknat med tre skolenheter mot f. n. fyra. Den fjärde skolan, som tills vidare inrättats provisoriskt så till vida att där inte finnes anordnade några egentliga övningsfält, föreslås avvecklad under år 1965. De beräkningar av utbildningsbehovet, som ligger till grund för förslaget i denna del, tar emellertid, som civilförvarsstyrelsen framhållit, inte hänsyn till det utbildningsbehov som föreligger bl. a. beträffande verkskyddens personal. Denna fråga har statskontoret mot bakgrunden av sitt i annat sammanhang framförda förslag om utredning av verkskyddens uppgifter, ansett böra prövas särskilt. Såsom framgår av behandlingen i årets statsverksproposition av nämnda förslag (bil. 13, p. 6) har jag emellertid förordat, att fortsatt organisation och utbildning av verk-

skydd skall äga rum enligt de riktlinjer som antagits år 1959. Det härav föranledda utbildningsbehovet för verkskyddens del bör följaktligen tas med i bilden. Enligt civilförsvarsstyrelsens uppskattning motsvarar detta behov cirka 2 500 klasstimmar, d. v. s. nära tredjedelen av de nuvarande fältskolornas kapacitet. Jag finner det också välbetänkt att vid utformningen av den nya skolorganisationen räkna med den belastning, som övergången till en koncentrerad heltidsutbildning i den lokala manskapsutbildningen i viss omfattning kan medföra. Tillgången till ändamålsenliga övningsanordningar av det slag, som finns vid fältskolorna, är ej minst vid manskapsutbildningen av utomordentligt värde. Ianspråktagandet av fältskolorna för detta ändamål har civilförsvarsstyrelsen angivit till cirka 2 000 klasstimmar. Även beträffande vissa andra data, som stått till statskontorets förfogande vid beräkningarna, finns för dagen inte så säkra uppgifter, att beslut nu bör fattas om att minska utbildningskapaciteten. Den av statskontoret påtalade belastningen för utbildning av viss bevakningspersonal och bedömningen av tillkommande utbildningsbehov på grund av avgångsprocentens storlek talar ytterligare för att fältskoleorganisationen tills vidare bibehålles vid den omfattning, som på sin tid civilförsvarsutredningarna räknade med och som ligger inom ramen för 1959 års principbeslut.

Beträffande de yttre anordningarna för fältskolornas upprättande och drift har det hittills använda systemet att låta inackordera eleverna i internatförläggning visat sig vara en fördelaktig och för verksamheten i stort sett lämplig form. Samtliga fyra skolor drivs f. n. på detta sätt, vilket innebär, att för tre av dem långfristiga avtal ingåtts mellan civilförsvarsstyrelsen och vederbörande innehavare av anläggningen att mot viss inackorderingsavgift och på vissa villkor i övrigt erforderliga utrymmen får disponeras för civilförsvarets ändamål. I dessa fall löper avtalen på en tid av tio år, medan för den fjärde skolan avtal hittills ingåtts för ett år i sänder. Såsom förut nämnts har vid sistnämnda skola inte vidtagits några särskilda anordningar i form av övningsfält eller eljest. Hur det samlade utbildningsbehovet vid fältskolorna bäst skall kunna tillgodoses på längre sikt måste bedömas från ekonomiska och utbildningsorganisatoriska m. fl. synpunkter. Innan några mera dyrbara anordningar beslutas för en fjärde fältskola bör dessa faktorer närmare klarläggas. Vid en sådan undersökning bör hänsyn tagas till såväl lämpligheten av att inrätta och utrusta en fjärde skola som möjligheten att utvidga verksamheten vid de redan befintliga skolorna. Även frågan om lämplig förläggningssort för en fjärde fältskola bör undersökas. Härvid bör bl. a. beaktas eventuella förutsättningar för att för ändamålet upprusta och utnyttja byggnader, som övertagits av staten i samband med utvidgningen av det militära övningsfältet vid Skövde. Det bör uppdragas åt civilförsvarsstyrelsen att låta utföra de nämnda undersökningarna och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i sådan tid, att frågan om eventuella utbyggnadsplaner och kostnaderna härför kan underställas 1965 års riksdag. I avbidan härpå

bör den fjärde fältskolan drivas såsom hittills inom ramen för oförändrad medelsanvisning och med tills vidare extra anställd personal.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godkänna de av mig i det föregående förordade riktlinjerna angående organisationen för civilförsvarets utbildningsverksamhet.

Anslagsäskanden för budgetåret 1964/65

A. Civilförvarsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1962/63	3 642 000	3 781 814
1963/64	4 318 000	
1964/65	4 127 000	

Yrkanden

Civilförvarsstyrelsen hemställer i skrivelse den 27 augusti 1963, att anslaget ökas med 625 000 kr.

1. <i>Personalförändringar</i>	Ökning
a) Administrativa byrån:	
1 amanuens Af 17/Ae 19	25 488
b) Inrättande av en datasektion:	
1 byrådirektör Ae 27	42 708
1 byrådirektör Ae 25	38 520
1 förste byråsekreterare Ae 23	34 740
3 byråassistenter Ae 19	84 780
1 kontorist Ae 11	18 696
1 kanslibiträde Ae 7	15 204
3 kontorsbiträden Af 2—Ae 5	37 116
2. <i>Tjänsteförändringar</i>	
a) Lönegradsförändringar	37 536
b) Extra ordinariesättning	—
c) Vissa arvodesfrågor	103 300
3. <i>Löneomräkning</i>	186 912
	625 000

Motiv

1 a) I civilförvarsstyrelsen har sedan 1951 tjänstgjort en landssekreterare med avlöning från länsstyrelsen i Stockholms län. Han har huvudsakligen handlagt remissärenden och utredningsarbeten av administrativ natur. Han

uppnår i juni 1964 en ålder av 66 år och avgår då med pension. Styrelsen finner att en ersättare för honom bör anställas.

1 b) Styrelsen anmäler, att ett flertal rutiner i verksamheten kommer att utföras med hjälp av automatisk databehandling. Denna arbetsform kräver ett fastare personellt underlag såväl för att kontinuerligt genomföra redan utarbetade rutiner som för att initiera ett fortsatt överförande av manuellt kontorsarbete till automatisk databehandling. Till grund för styrelsens förslag ligger en på föranstaltande av styrelsen gjord utredning av byråchefen i statskontoret L. Wilhelmson. Förslaget innebär en partiell omorganisation av civilförsvarsstyrelsen. Denna omorganisation eller kostnaderna för densamma har ej förutsetts av 1962 års försvarskommitté vid fastställandet av anslagsramen för civilförsvaret. Kostnaderna (avrundat 275 000 kr.) bör därför enligt styrelsen gå utanför anslagsramen.

2 a) Styrelsen föreslår uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen

på organisationsbyrån ett kanslibitråde i Ae 8 (Ao 7) till kontorist i Ao 9, på tekniska byrån en förste byråingenjör i Ag 23 till byrådirektör i Ag 25 och ett kanslibitråde i Ae 8 (Ao 7) till kontorist i Ao 9,

på utbildningsbyrån ett kanslibitråde i Ae 8 (Ae 7) till kontorist i Ae 9, på administrativa byrån en förste byråintendent i Ae 23 till byrådirektör i Ae 25, en förste byråingenjör i Ao 23 till byrådirektör i Ao 25, en kamrer i Ao 23 till byrådirektör i Ao 25, en förste byråsekreterare i Ag 21 till Ae 23, en byråassistent i Ae 19 till byråinspektör i Ae 21, en assistent i Ae 15 till Ae 17, en kansliskrivare (registrator) i Ao 11 till kontorsskrivare i Ao 13, två kontorister i Ao 9 till kansliskrivare i Ao 11, ett kanslibitråde i Ae 8 (Ao 7) till kontorist i Ao 9, ett kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9 och ett kanslibitråde i Ae 8 (Ae 7) till kontorist i Ae 9,

på centralplaneringen ett kanslibitråde i Ae 8 (Ae 7) till kontorist i Ae 9 samt

hos generaldirektören en kontorist i Ao 9 till kansliskrivare i Ao 11.

Härjämte understryker styrelsen sitt i anslagsframställningen för budgetåret 1962/63 gjorda uttalande om uppflyttning av byråchefstjänsterna i styrelsen.

2 b) Styrelsen föreslår extra ordinariesättning av en byråchefstjänst i Bg 1, en byrådirektörstjänst i Ag 25, en förste byråinspektörstjänst i Ag 23, en förste byråsekreterartjänst i Ag 21 och en assistenttjänst i Ag 15. Tjänsterna inrättades vid styrelsens omorganisation den 1 juli 1959.

2 c) Till höjning av arvodena åt styrelsens lekmannarepresentanter med anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 21 december 1962 beräknas 3 300 kr. Härjämte bör sakkunnigposten uppräknas med 100 000 kr. Då en översyn av styrelsens organisation förestår, har styrelsen inte ansett sig böra för närvarande begära inrättandet av nya tjänster. För att kunna tillgodose åtminstone en del av de mest trängande personalbehoven är det emellertid

nödvändigt, att ökade möjligheter beredes för tillkallande av sakkunniga, i första hand för den styrelsen ålagda uppgiften att planlägga för mottagning av flyktingar och för att kunna utnyttja organisationsbyråns personal i den kvalificerade undervisningen för befäl vid rosersbergsskolans kurser. Arten av styrelsens verksamhet är för övrigt sådan, att oförutsedda utredningar m. m. av skilda slag tid efter annan måste företas.

3. Å personalstaten upptagna 19 kontorsbiträdestjänster i A o 5 bör enligt grunderna för den reglerade befordringsgången minskas till 16.

Yttranden

Statskontoret framhåller, att det samarbete, som ursprungligen etablerats mellan matematikmaskinnämnden och civilförsvarsstyrelsen för att med hjälp av automatisk databehandling (ADB) lösa problemet med att uppgöra en anskaffningsplan för civilförsvaret, ytterligare fortskridit, sedan statskontoret övertagit nämndens arbetsuppgifter. Försök pågår nu med att sammanlänka materielanskaffningen med personalrekrytering och utbildning. Systemet syftar bl. a. till att personalregistreringen därvid skall läggas över på ADB. I samband med att ADB tagits till hjälp för angivna ändamål, har också försök med databehandlingssystem påbörjats för styrelsens kamerala verksamhet. Ett förslag till lönesystem och ett utkast till budgeterings- och bokföringssystem har utarbetats och skall nu prövas. I avvaktan på undersökning av hur nu prövade datasystem kan komma att påverka styrelsens organisation har genom omplaceringar och med utnyttjande av särskilda expertmedel inom civilförsvarsstyrelsen inrättats en dataarbetsgrupp. Denna, som står under ledning av chefen för administrativa sektionen å styrelsens administrativa byrå, omfattar f. n. två — stundtals tre — befattningshavare på heltid jämte ett biträde i befordringsgången. En befattning med arvode motsvarande lönegraden 21 har avlönats med härför anvisade medel under styrelsens sakkunnigpost. En Ae-tjänst i lönegraden 19 har omplacerats från organisationsbyrån. En befattning med arvode motsvarande lönegraden 17 har avlönats med anlåtande av uppkomna besparingar å styrelsens anslag till avlöningar av extraordinarie personal. En kontorsbiträdestjänst i A 5 har placerats hos arbetsgruppen.

Under budgetåret har statskontoret påbörjat en organisationsundersökning inom styrelsen, som syftar till en översyn av ämbetsverkets organisation. Statskontoret anser emellertid att ADB-arbetet inom civilförsvarsstyrelsen nu nått sådan förankring och stadga, att kravet på personal för en ADB-organisation kan bedömas utan att föregripa resultatet av den organisationsundersökning som pågår. I avvaktan på undersökningens resultat bör dock personaltilldelningen till en ADB-organisation i görligaste mån begränsas. Statskontoret finner skäligt att den hittillsvarande arbetsgruppen inom styrelsen permanentas. Det synes vidare lämpligt, att en chefs-

tjänst inrättas för att leda ADB-arbetet. Därjämte bör organisationen tillföras ytterligare en kvalificerad befattningshavare med ADB-kunskaper samt ett kanslibitråde.

Den organisation som skapas skulle få följande utseende: en chef i högst Ae 27, en förste byråinspektör i högst Ae 23, en förste byråinspektör i Ae 21, en byråassistent i Ae 19, en assistent i Ae 17, ett kanslibitråde i Ae 7 samt ett kontorsbiträde i A 5. Organisationen bör utgöra en sektion. Med hänsyn till att ADB-applikationerna omfattar olika arbetsområden inom styrelsen bör ADB-arbetet hållas samman av administrativa byrån och den nya sektionen placeras på denna byrå.

Finansieringen av den nya organisationen bör lämpligen ske på följande sätt. Hittills anvisade medel för ADB-arbete å styrelsens sakkunnigpost, avsedda för en befattning i 21 lönegraden, utgår. I stället uppföres å personalstaten en tjänst i Ae 21. Med hänsyn till att ADB-applikationerna kommer att avlasta organisationsbyrån vissa planeringsuppgifter, bör en arbetsbesparing kunna uppnås på denna byrå. En byråassistenttjänst i lönegraden Ae 19 bör därför såsom hittills omplaceras därifrån till den nya sektionen. Medel för en ny tjänst i Ae 17 å personalstaten bör kunna erhållas utan ökning av avlöningsanslaget genom utnyttjande av uppkomna besparingar. Ett kontorsbiträde i A 5 bör placeras till tjänstgöring vid sektionen. Medel nyanvisas till en tjänst i högst Ae 27, en i högst Ae 23 och en i Ae 7. De ökade kostnaderna för förslaget skulle därvid uppgå till 58 344 kr. jämte däremot svarande ökning av anslagsposten för rörligt tillägg.

Departementschefen

Vid bifall till mina i det föregående framlagda förslag angående organisationen för utbildningsverksamheten kommer den nuvarande utbildningsbyrån i civilförsvarsstyrelsen att utgå ur organisationen fr. o. m. nästa budgetår. Till följd härav kan den personal, som nu avlönas från styrelsens avlöningsanslag, minskas med följande sexton tjänster, nämligen en byråchef (tillika rektor) i Be 1, två byrådirektörer i Ae 25 resp. Ag 25, en studierektor i Ae 25, en förste byråsekreterare i Ae 23, en förste byråinspektör i Ag 23, en byråinspektör i Ag 21, fyra byråassistenter, av vilka tre i Ae 19 och en i Ag 19, en tekniker i Ae 13, ett kanslibitråde i Ae 7 och tre biträden i reglerad befordringsgång. Jag föreslår dock, att medel tills vidare beräknas för att övergångsvis bibehålla en tjänst i Ae 19 och en i Ae 13. Av de nämnda tjänsterna överföres elva till organisationen för civilförvarsskolorna.

Inom civilförsvarsstyrelsen har sedan en tid tillbaka i nära samverkan med statskontorets databehandlingsexpenter tillfälligt organiserats en arbetsgrupp för att försöksvis utnyttja automatisk databehandling på därtill lämpa-

de arbetsområden. Flera värdefulla resultat har uppnåtts, bl. a. vid upp- rättandet av den gällande anskaffningsplanen för civilförsvarets materiel. Metoden avses närmast komma till ytterligare användning för redovisning i samband med rekrytering och utbildning av personal i civilförsvarets organisationer samt för olika ändamål i styrelsens kamerala verksamhet. Även andra arbetsområden inom styrelsen kan förväntas komma i fråga för automatisk databehandling, vilket möjliggör att verksamheten, ej minst beträffande länsstyrelsernas administration av civilförsvaret, kan rationaliseras och att en bättre överblick ernås över den långsiktiga planeringen av verksamheten. På grund härav biträder jag civilförvarsstyrelsens och statskontorets förslag om att inrätta en datasektion i styrelsen fr. o. m. nästa budgetår. I avbidan på resultatet av den översyn av styrelsens organisation, som statskontoret f. n. företar i samverkan med styrelsen, bör dock antalet tjänster för ändamålet tills vidare begränsas. Jag förordar i enlighet med statskontorets förslag, att för databehandlingsuppgifter inrättas en tjänst som byrådirektör i Ae 27, en tjänst som förste byråintendent i Ae 23 och en tjänst som kanslibitråde i Ae 7. Tills vidare bör i sektionen, vilken avses sortera under chefen för administrativa byrån, dessutom ingå viss annan personal, över vilken styrelsen förfogar och som redan tidigare anlåtats för uppgifterna i fråga.

Vad styrelsen i övrigt föreslagit angående inrättandet av nya tjänster samt lönereglering m. m. av tjänster anser jag mig med hänsyn till bl. a. den pågående översynen av organisationen icke kunna biträda.

Posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör på grund av automatiska utgiftsförändringar upptagas med 17 000 (+ 3 000) kr.

Jag förordar vidare, att posten till ersättningar åt särskilt tillkallade sakkunniga uppräknas med 50 000 kr. för nästa budgetår för att möjliggöra för styrelsen att i ökad utsträckning anlita sakkunniga för tillfälliga uppdrag.

Antalet kontorsbiträdestjänster på personalförteckningen för styrelsen bör minskas med tre.

Anslaget torde bära uppföras med (4 318 000—191 000) 4 127 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för civilförvarsstyrelsen, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för civilförvarsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	590 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	17 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 313 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	1 207 000

Summa kr. 4 127 000;

c) till *Civilförvarsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 4 127 000 kr.

B. Statens civilförvarsskolor: Avlöningar

	Anslag
1963/64	2 337 000
1964/65 (förslag)	2 933 000

Yrkanden

Civilförvarsstyrelsen föreslår i skrivelse den 27 augusti 1963, att anslaget ökas med 87 000 kr.

1. Tjänsteförändringar	Ökning
a) Vikariatsersättningar	25 000
b) Vissa arvodesfrågor	9 000
2. Löneomräkning	53 000
	87 000

Motiv

1 a) För innevarande budgetår disponeras 46 000 kr. för vikariatsersättningar. Styrelsen anser, att beloppet bör uppräknas med 25 000 kr.

1 b) Till jourtjänst vid skolan i Rosersberg är för innevarande budgetår anvisat 8 000 kr. Till grund för beräkningen av kostnaden låg som skäligen arvodesbelopp för tjänstemän, som ombesörjer jourtjänsten, 25 kr. för vardag utom dag före helgdag, 50 kr. för dag före helgdag och 75 kr. för helgdag. Styrelsen föreslår, att till grund för beräkningarna lägges beloppen 50, 100 resp. 100 kr. Med hänsyn härtill bör posten uppräknas till 17 000 (+ 9 000) kr.

Departementschefen

Den av mig i det föregående förordade organisationen av utbildningsverksamheten för civilförsvaret påkallar en utbyggnad av den nuvarande personalorganisationen för civilförvarsskolorna. I huvudsak föranledes utökningen av att de arbetsuppgifter, som nu fullgöres å utbildningsbyrån i styrelsen, i allt väsentligt föreslås överförda till skolorganisationen. Beträffande

beräkningen av personalbehovets storlek bör, som jag förut framhållit, i huvudsak följas det förslag härom, som statskontoret framlagt i den förut redovisade organisationsundersökningen.

I överensstämmelse härmed förordar jag, att chef för civilförsvårsskolorna under verkschefen skall vara en r e k t o r i lönegrad Be 1.

Jag beräknar vidare för f ö r v a l t n i n g s s e k t i o n e n följande tjänster, nämligen en byrådirektör i Ae 27, en förste byråsekreterare i Ae 23, en byråinspektör och en intendent i Ae 21, en kamrerare i Ae 19, två assistenter, en förrådsförvaltare och en förste verkmästare i Ae 17, en assistent och en verkmästare i Ae 15, en översköterska, en köksföreståndare och en förste maskinist i Ae 13, en biträdande köksföreståndare i Ae 12, en förste förrådsförförman, en garageförförman och en trädgårdsmästare i Ae 11, två reparatörer i Ae 10, två kontorister, en förste expeditionsvakt, en förman och en tekniker i Ae 9, två värmeskötare i Ae 8, två expeditionsvakter, två kanslibiträden, tre kokerskor, tre förrådsmän och två bilförare i Ae 7, en kokerska i Ae 6, sju ekonomibiträden och ett sjukvårdsbiträde i Ae 5 samt ett biträde i reglerad befordringsgång.

För p e d a g o g i s k a s e k t i o n e n beräknar jag en byrådirektör i Ae 27, två konsulenter i Ae 23, två byråassistenter i Ae 19, ett kanslibitråde i Ae 7 och ett biträde i reglerad befordringsgång.

Som chef för b e f ä l s s k o l a n bör placeras en biträdande rektor i Ae 27. I övrigt erfordras vid denna avdelning två civilförsvårslärare i Ae 23, två civilförsvårslärare i Ae 21, två civilförsvårslärare i Ae 19 samt ett kanslibitråde i Ae 7 och ett biträde i reglerad befordringsgång.

Som chef för u n d s ä t t n i n g s k å r s k o l a n föreslår jag en skolföreståndare i Ae 25, varjämte erfordras en civilförsvårslärare i Ae 23, en civilförsvårslärare i Ae 21, tre civilförsvårslärare i Ae 19 och elva civilförsvårslärare i högst Ae 15 samt ett kanslibitråde i Ae 7.

För f ä l t s k o l o r n a beräknar jag tre skolföreståndare i Ae 23, tre civilförsvårslärare i Ae 21, nio civilförsvårslärare i Ae 19, tre verkmästare i Ae 15 samt tre kanslibiträden i Ae 7.

Efter överläggningar mellan företrädare för civil- och inrikesdepartementen, å ena sidan, samt vederbörande personalorganisationer, å andra sidan, har företrädarna för personalorganisationerna förklarat sig godtaga de i det föregående framlagda förslagen till lönegradsplacering av tjänsterna.

Härtill kommer för skolornas skötsel och drift erforderlig kollektivavtalsanställd personal. Jag beräknar ävenledes i anslutning till vad jag förut förordat rörande viss övergångsvis förstärkning av personalen medel för extra anställning av en byrådirektör i Ag 25.

Enligt det nu framlagda förslaget omfattar den nya organisationen 106 tjänster. Av dessa har som jag förut framhållit elva överförts från den nuvarande utbildningsbyrå i civilförsvårsstyrelsen. Den kollektivavtalsanställda personalen beräknas, städpersonalen ej medtagen, uppgå till 16 anställda. En sammanställning över berörda tjänster och deras inplacering i organisa-

tionen torde få fogas till protokollet såsom *bilaga*. Av bilagan framgår även den närmare innebörden av förslaget i förhållande till den nuvarande organisationen.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de övergångsbestämmelser, som kan finnas erforderliga för organisationens genomförande.

Med hänsyn till vad jag förut anfört angående driften av en fjärde fältskola under nästa budgetår beräknar jag för detta ändamål ett belopp av 197 000 kr., varigenom möjliggöres fortsatt extra anställning av en skolföreståndare i Ag 23, en civilförsvärläroare i Ag 21, tre civilförsvärläroare i Ag 19, ett kanslibiträde i Ag 7 och en verkmästare i Ag 15 samt erforderlig kollektivavtalsanställd personal.

Till Statens civilförsvärsskolor: Avlöningar har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 2 337 000 kr. Anslaget har i 1964 års statsverksproposition upptagits med ett beräknat belopp av 2 420 000 kr.

Jag beräknar på grund av mina här framlagda förslag och med beaktande av automatiska utgiftsändringar kostnaderna för den nya organisationen till 2 933 000 kr., varav till ersättning åt tillfälligt anlitade läroare 156 000 kr. och till kollektivavtalsanställd personal 250 000 kr. I beloppet ingår jämväl utgifter för jourhållning vid skolan i Rosersberg, beräknat till oförändrat belopp 8 000 kr., samt arvode åt anlitad läroare vid samma skola m. m.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens civilförsvärsskolor, som förändras av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens civilförsvärsskolor att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

Avlöningsstat

1. Ersättningar åt tillfälliga läroare, <i>förslagsvis</i>	156 000
2. Avlöningar till kollektivavtalsanställda, <i>förslagsvis</i>	250 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 770 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	757 000

Summa kr. 2 933 000;

c) till Statens civilförsvärsskolor: Avlöningar för budgetåret 1964/65 anvisa ett förslagsanslag av 2 933 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Lars Norborg

Bilaga.

Sammanställning över föreslagna tjänster vid statens civilförsvarskolor.

Departementschefens förslag	Nuvarande organisation
1 rektor Be 1	1 byråchef (tillika rektor) Be 1 ¹
Förvaltningssektion	
1 byrådirektör Ae 27	1 byrådirektör Ag 25 ¹
<i>Administrativa detaljen</i>	
1 förste byråsekreterare Ae 23	1 byrådirektör Ae 25 ¹
1 byråinspektör Ae 21	1 förste byråsekreterare Ae 23 ¹
	1 förste byråinspektör Ag 23 ¹
	2 byråassistenter Ae 19 ¹
	1 byråassistent Ag 19 ¹
1 kamrerare Ae 19	
2 assistenter Ae 17	2 assistenter Ag 17
2 kontorister Ae 9	1 kontorist Ae 9
1 kanslibitråde Ae 7	1 kanslibitråde Ae 7 ¹
1 förste expeditionsvakt Ae 9	
2 expeditionsvakter Ae 7	2 expeditionsvakter Ae 7, Ag 7
1 biträde i regl. befodr. gång	6 biträden i regl. befodr. gång ²
<i>Sjukstugan</i>	
1 översköterska Ae 13	1 översköterska Ae 13
1 sjukvårdsbiträde Ae 5	1 sjukvårdsbiträde Ag 5
<i>Internatet</i>	
1 assistent Ae 15	
1 köksföreståndare Ae 13	1 köksföreståndare Ae 13
1 bitr. köksföreståndare Ae 12	1 bitr. köksföreståndare Ae 12
	1 " " Ag 12
3 kokerskor Ae 7	3 kokerskor Ae, Ag 7
1 kokerska Ae 6	3 kokerskor Ae, Ag 6
7 ekonomibiträden Ae 5	8 ekonomibiträden Ae, Ag 5
<i>Detaljen för materiel- och fastighetsförvaltning</i>	
1 intendent Ae 21	1 intendent Ae 19
1 kanslibitråde Ae 7	1 biträde i regl. befodr. gång
1 förrådsförvaltare Ae 17	1 förrådsförvaltare Ag 17
1 förste förrådsförman Ae 11	1 förrådsförman Ae 9
2 förrådsmän Ae 7	2 förrådsmän Ae 7
1 verkmästare Ae 15	1 ingenjör högst Ae 15
1 garageförman Ae 11	1 reparatör Ae 9
2 bilförare Ae 7	2 bilförare Ae 7
1 förste verkmästare Ae 17	1 verkmästare Ag 15
1 förste maskinist Ae 13	1 förste maskinist Ae 13
1 trädgårdsmästare Ae 11	2 vaktmästare Ae, Ag 7
2 reparatörer Ae 10	2 reparatörer Ag 9
1 förman Ae 9	1 reparatör Ae 10
1 tekniker Ae 9	1 reparatör Ag 8
2 värmeskötare Ae 8	2 värmeskötare Ae, Ag 8
1 förrådsman Ae 7	1 förrådsman Ag 7
10 kollektivavtalsanställda	9 kollektivavtalsanställda
<i>Pedagogisk sektion</i>	
1 byrådirektör Ae 27	1 studierektor Ae 25 ¹

¹ Ingår i utbildningsbyrån² Därav två i utbildningsbyrån

Nuvarande organisation

Departementschefens förslag

2 konsulenter Ae 23	1 konsulent Arvode A 23 ¹
2 byråassistenter Ae 19	1 konsulent Arvode A 21 ¹
1 kanslibiträde Ae 7	1 byråinspektör Ag 21 ¹
1 biträde i regl. befordr. gång	1 byråassistent Ae 19 ¹
	1 biträde i regl. befordr. gång ¹
Befälsskola	
1 bitr. rektor Ae 27	
1 kanslibiträde Ae 7	1 kanslibiträde Ag 7
1 biträde i regl. befordr. gång	2 biträden i regl. befordr. gång
2 civilförsvarslärare Ae 23	2 civilförsvarslärare Ae 23, Arvode A 23
2 civilförsvarslärare Ae 21	1 civilförsvarslärare Ae 21
2 civilförsvarslärare Ae 19	2 civilförsvarslärare Ae 19
	1 expeditivvakt Ag 7
Undsättningskårskola	
1 skolföreståndare Ae 25	
1 kanslibiträde Ae 7	1 biträde i regl. befordr. gång
1 civilförsvarslärare Ae 23	1 civilförsvarslärare Ae 23
1 civilförsvarslärare Ae 21	1 civilförsvarslärare Ae 21
3 civilförsvarslärare Ae 19	4 civilförsvarslärare Ae, Ag 19
11 civilförsvarslärare högst Ae 15	6 civilförsvarslärare Ae, Ag 15
	5 civilförsvarslärare Ag 13
	1 civilförsvarslärare Ag 11
Fältskolor	
3 skolföreståndare Ae 23	3 skolchefer Ag 23
3 kanslibiträden Ae 7	3 kanslibiträden Ag 7
3 civilförsvarslärare Ae 21	12 civilförsvarslärare Ag 19
9 civilförsvarslärare Ae 19	
3 verkmästare Ae 15	2 arbetsledare Arvode
6 kollektivavtalsanställda	2 förrädsförmän Ag 9, Arvode A 9
	1 förrädsman Ag 7